

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д. УШИНЬСЬКОГО»
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ
ТА МЕНЕДЖМЕНТУ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПІВДЕННО-УКРАЇНСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ СОЦІОЛОГІЧНОЇ АСОЦІАЦІЇ УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ТА
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

ПІВДЕННО- УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ СТУДІЇ

14-15 грудня, 2022 р.

м. Одеса

***Всеукраїнська науково-практична
конференція
студентів та молодих вчених
із міжнародною участю***

Програма та матеріали виступів учасників

***ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ
НАУКОВІ СТУДІЇ***

4. Displacement patterns, needs and intentions survey / IOM Slovakia
URL: <https://cutt.ly/BGxHOxX>
5. Українські біженці: настрої та оцінки (березень 2022 р.) / Разумков Центр.
URL: <https://cutt.ly/IGxXosv>

*Даниленко Анастасія,
студентка 2 року навчання,
ОПП Культурологія, соціально-гуманітарний факультет
Науковий керівник: **Врайт Галина**, к. філос. н., доцент кафедри філософії,
соціології та менеджменту соціокультурної діяльності,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

РОЛЬ СУБКУЛЬТУР В СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасна молодіжна субкультурна арена включає, в основному, різноманітні глобально поширені стилі і формації. Хоча більшість з них представлені як на Заході, так і в межах України, все ж таки субкультурне молодіжне середовище набуває визначеної, хоча і не завжди явної специфіки. Особливо цікаві в цьому плані неформали, які є складною взаємодією різних, часто зовні легко впізнаних, видовищних молодіжних напрямів, рухів і стилів. Сучасні неформальні групи України – це аналоги «класичних» субкультурних молодіжних формацій Заходу.

Актуальність даної теми полягає в тому, що юнацькі субкультури стали одним з істотних факторів соціалізації сучасних підлітків. Дані соціологічних досліджень підтверджують, що значна частина учнів старших класів ідентифікує себе з тією чи іншою субкультурою, і певну кількість старших школярів відчуває на собі її відчутний вплив.

Тож розберемо що ж таке субкультура ?

Субкультура — частина культури суспільства, яка відрізняється своєю поведінкою від більшості. Члени такого угруповання можуть формувати компанії, клуби чи тусовки. Кожен представник чи носій субкультури приймає норми, цінності, картину світу, стиль життя та інше – за зразок свого існування. Але паралельно з цим існують і зовнішні атрибути, які свідчать про приналежність до певного угруповання, як наприклад: жаргон (сленг), зачіска, одяг, зовнішній вигляд, поведінка, музичні вподобання, пристрасть до наркотиків чи спиртного та інше.

Субкультура формується під впливом таких чинників: вік, етнічне походження, релігія, соціальна група, місце проживання.

Молодіжна контркультура, за визнанням дослідників, вимагає свідомої відмови від системи традиційних цінностей та заміни їх контрцінностями – свободою самовираження, особистої причетності до нового стилю життя,

установкою на ліквідацію репресивних і регламентуючих моментів людських відносин, повною довірою до спонтанних проявів почуттів, фантазії, уяви, невербальних способів спілкування. З точки зору культурології субкультура – це такі об'єднання людей, які не суперечать цінностям традиційної культури, а доповнюють її.

Ознаки субкультур:

- Субкультура може відрізнятися від домінуючої культури мовою, манерою поведінки, одягом і т. д.
- Основою субкультури можуть бути стиль музики, спосіб життя, певні політичні погляди.
- Деякі субкультури носять екстремальний характер і демонструють протест проти суспільства або певних суспільних явищ.

Деякі субкультури носять замкнутий характер і прагнуть до ізоляції своїх представників від суспільства [5].

Молодіжні субкультури:

Субкультура хіпі – одна з найстаріших молодіжних субкультур. Рух сформувався в Сан-Франциско в середині 60-х рр. XX ст. як протест проти обивательщини. В основу ідеології хіпі було покладено філософське вчення, пов'язане з «рухом Ісуса». Вони дотримуються пацифістських поглядів, сповідають ідею «непротиплення злу насильством», схильні до творчості. Близькі за багатьма параметрами до хіпі растамани. Растафарі (раста) – це релігія загального панування Джа (спотворене «Єгова»). Растамани – переконані пацифісти, особливо протестують проти расизму. Дві особливості затвердили всесвітній характер раста-руху – марихуана і реггі.

Панки – молодіжна субкультура, що виникла наприкінці 60-х – початку 70-х років у Великобританії, США, Канаді та Австралії, характерними особливостями якої є критичне ставлення до суспільства і політики. В їх стилі завжди присутня неохайність і недбалість. Панки також мають дуже міцний союз з деякими іншими субкультурами (металісти, готи і ін) [6].

Готи. Упізнати таких людей дуже легко. Гот обов'язково одягнений у чорне і в нього обов'язково мармурово-біла шкіра. Проте сенс життя готів – ця сама готика. Готика – явище естетичне. Безглуздо шукати сенс життя в смерті – його там немає. Смерть - це нагадування, привід прагнути до життя [6].

Фріки. Люди, які люблять яскраво одягатися і поводитися, привертати до себе увагу. Тут і яскраві кольори одягу, і тату і різний пірсинг. По суті, ці люди не лише яскраво виглядають, вони і яскраво мислять. Зазвичай такі люди - це співаки, письменники, композитори. Фрік-культура – це культура сміливих і абсолютно відв'язних людей. Плюси: немає ніякого негативного ставлення до світу і до «не своїх». Немає нічого такого, проти чого вони вороже виступають. Мінуси: саме їх свобода є їх головним мінусом. Вона дає їм все, тоді як на них самих неможливо вплинути [6].

Емо. За традиційну зачіску емо вважається косий, рваний чубок до кінчика носа, що закриває одне око, а ззаду коротке волосся, що стирчить в різні боки. Перевага віддається жорсткому прямому чорному волоссю. Окрім

того, на обличчі емо може бути пірсинг (наприклад в губах і лівій ніздрі, бровах, перенісці). Їх легко можна впізнати по кольорах в одязі: рожевий і чорний [6].

Виділимо основні причини приєднання молоді до субкультур. По-перше, у субкультурній спільноті підліток отримує можливість належати до обраної групи однолітків, що є для нього референтною, виникає об'єднуюче почуття «ми», що підвищує рівень психологічної значущості кожного. По-друге, субкультура дозволяє молодій людині краще відчувати і проявити самостійність свого «я». По-третє, вона допомагає підлітку звільнитися від переживань, викликаних конфліктом з світом дорослих, з пануючою в суспільстві культурою. Період активної ціннісно-творчої діяльності стикається у молодій людині з обмеженим характером практичної, творчої діяльності, неповним включенням молоді людини в систему суспільних відносин. З метою дослідження даної теми, автор провів у травні-жовтні 2012 р. соціологічне опитування на тему «Молодіжні субкультури у сучасній Україні». Опитування було проведено серед 600 осіб і здійснювалося у формі анкетування молоді Черкаської (автор проживає в Черкаській області) та Київської областей, оскільки найчастіше субкультури виникають довкола певного культурного центру, який проповідує певні новації у сфері музичних стилів, способу життя, ставлення до якихось соціальних явищ. Респонденти у віці від 14 до 16 років склали 24% від всіх опитаних; у віці від 17 до 19 років – 20%; у віці від 20 до 22 років – 20%; від 23 і старше – 35%.

Серед опитуваних 50% респондентів жіночої статі та, відповідно, 50% чоловічої. За соціальним статусом респонденти поділяються на декілька підгруп: школярі – 27% від всіх опитаних; учні коледжів та професійно-технічних училищ – 16%; студенти ВУЗів – 14%; молодь, яка працює – 32%; ті, які вказали, що не навчаються та не працюють – 4%. Мета проведеного дослідження полягала у отриманні інформації про діючі молодіжні субкультури; Серед найбільш відомих молоді субкультур перші місця посідають «емо» - 64% від всіх опитаних; на другому місці «готи» - 41%, третє місце поділили «панки» (36%) та «скінхеда» (35%). Далі за популярністю ідуть «рокери» - 11%, «байкери» - 10%, «сатаністи» - 10%, «репери» - 9%, «хіппі» - 9%, «гопніки» - 6%, «металісти» - 6%, «спортивні та футбольні фанати» - 3% [7, 8].

Опитування також виявило мотиви та причини участі молоді у певній субкультурі. Провідними мотивами участі у молодіжній субкультурі, на думку опитаних, є: на першому місці – реалізація інтересів молоді (47% респондентів); на другому місці – бажання знайти друзів та спроба подолати внутрішню самотність (34%); на третьому місці – потреба у емоційному спілкуванні (17%). Група мотивів, обумовлена проблемами у відносинах з батьками, конфлікти в сім'ї та у навчальних закладах, відчуття незахищеності в сумі складають 35%; конфлікти у навчанні та вдома головним мотивом

вважають 17% опитаних, протест проти нещирості та лицемірства дорослої субкультури – 8% [7].

Отже, молодіжні субкультури - особлива частина суспільної культури. Молодіжних неформальних рухів багато. Належність до тієї чи іншої субкультури - це своєрідний спосіб продемонструвати свої власні погляди на життя. Через субкультурні форми певна частина молоді проходить шлях соціалізації. Представники субкультур є собою і яскраво впливають на загальну національну культуру, роблячи її цікавішою. Кожен має право бути індивідуальним.

Література:

1. Гіштимулт Т.І. Молодіжна субкультура: вплив на формування особистості /Т.І. Гіштимулт // Практична психологія та соціальна робота [журнал] / голов.ред.Губенко О.В.; Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України.- К.: Вид-во Науковий світ. – 2009. - № 12. – С.58-60.
2. Гидденс Э. Социология. - М.: УРСС, 2005. - 632с.
3. Гусак П. М., Остапйовський І. Є. Соціальна педагогіка : Навч.-метод. посіб. для підготовки до держ. атестації студ. за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр – Луцьк : П. П. Іванюк В. П., 2009. – С. 148–149
4. Шапошникова І. В. Молодіжна субкультура в сучасному соціокультурному просторі // Грані. – 2012. – №4 (84) – С.111-114.
5. <https://www.kursak.com/molodizhni-subkultury-oznaky-istoriia-vydy/>
6. <http://www.kdu.edu.ua/gazeta/2009/8/14.htm>
7. Центр соціальних та маркетингових досліджень SOCIS. URL: www.socis.kiev.ua
8. Центр перспективних соціологічних досліджень. URL: www.cpsr.co.ua

Семенов Ігор,
*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня
вищої освіти, ОНП «Філософія»
соціально-гуманітарний факультет,
Університет Ушинського, м. Одеса, Україна*

ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ АСПЕКТ САМОТНОСТІ ЛЮДИНИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

У сучасному інформаційному суспільстві самотність стає «нормою» і набуває всеосяжного характеру. Проблема самотності людини в мережі Інтернет – одна з найскладніших. Адже, з одного боку, її розв’язання лежить на поверхні, а з іншого – вона є екзистенційною.